

De Eraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 6 April 1913. N°. 1837.

Blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertentieën aan de ADMINISTRATIE Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Insendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 2.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f — 10. Abonnementen worden aangegoten door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz.
Advertentie: van 1 tot 8 regels f 1.20, voor elke regel meer f — 20.
Aanvragen en vermelding van leidegaven f — 12 per regel.

Van de Voleinding.

LXXXVII.

DERDE REEKS.

XXIV.

God breide Japheth uit, en hij wone in Sem's tenten. En Kanaän zij hem een knecht. Genesis 9: 27.

In Noach's zegen wordt voor het eerst de afzondering van de groep der menschenkladen die God vreest, eerst ingezet en daarna als heel de toekomst beheerschend vastgesteld en aangekondigd. Hier in Noach's zegen begint de particuliere genade als eigen van God verordend element in het proces dat naar de Vol-einding voert, op te treden. Het persoonlijk onderscheid, zooals tusschen Kana en Abel, en tusschen de afstammelingen van Seth en Lamech, bestond van meet af. Er waren van 't paradijs af zonen Gods en dochteren der menschen, doch van een ordinaar Gods, van een ingesteld verbond, van de binding aan een geslacht, van het oprichten van een nieuwe orde der dingen, was hierbij nog geen sprake. Het lag er wel alles van meermalen in, maar het was nog niet als uit-vloeiing en gevolg van een afzonderlijke beschikking te voorschijn getreden. En dit nu juist is 't, wat door Noach's zegen ge-schiedt. In dien zegen werd het groote driedelig program gegeven voor wat 't proces der historie van nu af zou zijn, en zulks niet door Noach, maar door God zelf, die Noach hierbij als instrument gebruikte. Zelfs de scherpste zielskundige blik kon toen ter tijd niet vooruitzien wat te komen stond. Noach kon gissen noch vermoeden, wat hij straks toch zelf in zijn zegen over zijn twee zonen uit zou spreken. De teekening van wat er uit Sem, en zoo ook de daarvan geheel verschillende teekening van wat er uit Japheth zou voortkomen, was noch uit het karakter noch uit het gedrag van Sem en Japheth op te maken. Het kon Noach niet anders zijn ingegeven, dan door den Heiligen Geest. Vloek en zegen staat hier lijnrecht tegenover elkander. Cham's geslacht is verloren, en wordt niet voor wat de individuen, maar voor wat het geslacht als geheel betreft, buiten de gansche nieuwe genade die thans staat geopenbaard te worden, gesloten. Ook Japheth wordt niet in die nieuwe genade opgenomen, maar de „gemeene genade“, die terstond na de uitdrijving uit het Paradijs begon en in het Noachitisch verbond bevestigd was, doet Japheth van nu af aan sterk op den voorgrond treden, en stelt hem aan de „particuliere genade“, die in Sem's geslacht zou opbloeden, dienstbaar. En juist dit laatste, dat zich „uitbreiden“ van Japheth, en dat wonen van Japheth in Sem's tenten, is iets, dat Noach bij geen mogelijkheid uit de karakters van beiden lezen kon. Dat bestelde en wist alleen zijn God, en die alleen schonk er hem het inzicht van.

Dit staat zelfs nog te meer vast, zoo gelet op de geheel eigenaardige uitdrukking van Noach, dat „Japheth wone in Sem's tenten“. Van achteren bezien tocht bield dit tweepiel in. Ten eerste, dat Japheth's nakomelingen Sem's nakomelingen ten onder brengen en aan zich onderwerpen zouden, zoodat zij zelfs tenslotte in Sem's tenten woning maakten; maar dan ook ten anderen, dat de particuliere genade, die in Sem's geslacht opbloede, ook hier in Japheth's tenten zou gevonden worden, en zoo ook aan Japheth voor een deel zou toekomen. Juist wat geschied is. De landen door Sem's nakomelingen in bezit genomen, zijn 't één voor, het andere na, door volken uit den stam van Japheth veroverd. Afrika, Syrië, Babylon, Chaldea en tenslotte het Heilige Land en Palestina, verloren, het één voor, het andere na, hun zelfstandigheid en onafhankelijkheid. De Persen, de Grieken onder Alexander den Grooten, en later de Romeinen hebben het een land van Sem na het andere ten eigen bate veroverd. In Jesus dagen bezat zelfs Israël de zelfstandigheid niet meer, die het althans ten deele herwonnen had. Ook thans bestaat er geen enkel zelfstandig Semietisch land. Alleen het Joodsche volk bleef als van Semietischen oorsprong voortbestaan, thans een natie van 11 à 12 miljoen zielen, als eenig overblijfsel van Sem's geheele generatie, doch ook nu weer zonder eigen land, alleen nationaal voortlevend, en voor het overige in allerlei Christen- en Turkenland aan Japheth onderworpen; juist hierdoor een zoo interessant verschijnsel en dat steeds weer de vraag doet rijzen, wat er nog eenmaal uit de Joden worden zal. Doch heeft de nakomelingschap van Japheth geheel

Sem's geslacht te niet gedaan als zelfstandig deel van de bevolking der aarde, van den anderen kant, is de zegen van Sem, uit Sem uitgegaan, en heeft een plaats der eere gevonden in de nakomelingschap van Japheth. In Abyssinië moge men nog van een half Semietisch en toch Christelijk volk spreken kunnen, maar voor 't overige is er van geen begenadigd Semietisch volk sprake meer. De Joden blijven zich in hun overgrote meerderheid tegen den zegen die uit hun volk opkwam, veelzins zelfs met bitterheid, nog steeds verzetten, en al de zegen die van Noach en Sem uitging, woot thans bijna uitsluitend in de tenten van Japheth. De Christenvolken die wij thans kennen, zoo in Europa als in Amerika, zijn niet uit Sem, maar uit Japheth afkomstig. Daar nu aan Japheth eerst in de hoogste mate de zegen der Gemeene Gratie ten deel viel, en Japheth daarna in Sem's tenten den zegen der particuliere genade vond, biedt het Christenland op Japhethitisch terrein thans het hoogst bereikbare aan. Van den één kant toch is dank zij de Gemeene Gratie de menselijke cultuur in Japheth's geslacht thans tot een zeer hooge ontwikkeling gekomen, en van den anderen kant is het alleen in Japheth's volkerenkring, dat de alzijdige ontwikkeling vindt van wat thans heet de Christelijke religie. Deze wonderse loop der dingen nu, die uit de karakters van Sem en Japheth onmogelijk kon gegis worden, en dien ook Noach zelf niet begreep, ligt nochtans duidelijk in zijn woord uitgesproken, en het is hierom vooral dat met zekerheid de ingevang van wat hij sprak, te constateeren valt.

De particuliere genade, die hiermee intrad, werd getypeerd door de uitdrukking: „Gezegend zij JEHOVAH, de God van Sem“. Hierin toch lag uitgesproken, dat uit Sem's geslacht zouden voortkomen de geestelijke verwekten, die tot God Almachtig in een bijzondere betrekking zouden treden. Tot dusver hadden de verleende of toegesegde zegeningen uitsluitend betrekking gehad op het uitwendige leven, op de vruchtbaarheid van de geslachten, op bescherming tegen het wild gedier, op veiligstelling tegenover de elementaire beroeringen in het aardrijk, maar van een geestelijke zegening vindt ge nog geen spoor. Ze school wel in Gen. 3: 15, en zelfs gebellijs, maar ze bleef hier verschoon. Nu daarentegen, in Gen. 9: 26, komt die zegening op eenmaal klaarlijk uit. Hier toch wordt de gemeenschap met God ontsluitend en hiermee principieel de overwinning op de zonde geconstateerd. „JEHOVAH is de heilige Verbondsnaam, en in dit Verbond met Jehova ligt de volstrekte verzoening en verlossing. Jehova is niet de God van Cham, en ook niet de God van Japheth, maar uitsluitend de God van Sem. De zonde was afval van God, de vloek bracht afstoot van God, de dood loslating van God, maar tegenover dit alles wordt hier in den naam van Jehova het Verbond gesteld, niet het uitwendig Noachitisch, maar het geestelijk Jehovistisch verbond, en 't wezen van dit verbond is juist, den afval, de verwijdering, de loslating, de vervreemding te niet te doen, en den band te herstellen, die te onzaliger ure was losgescheurd. Vóór den vloek was het: „Mijn geest zal niet in ewigheid twisten met den mensch“, en hooren we, dat het God „berouwde dat hij de menschen gemaakt had“, zoodat Hij besloot hen te verdelgen van de aarde; maar na den vloek staat hiertegenover, dat het geestelijk Verbond in de particuliere genade tot stand komt, en God als JEHOVA, of HEERE, de God wordt van Sem.

Met welk recht spreken we nu hier van particuliere genade? Of zou men niet zeggen, dat deze nieuwe genade toch aan een geheel geslacht gegeven wordt; iets wat verwachten doet, dat geheel de nakomelingschap van Sem in deren bijzonderen zegen zal deelen? Wat over Cham werd uitgesproken, gold voor al Chams afstammelingen, Japheth's zegen viel evenzoo aan den grooten stroom van de Indo-Germaansche groep ten deel, — lag het dan niet voor de hand, om ook bij den zegen over Sem op een benedijven van heel zijn geslacht te hopen? Toch bleek dit heel anders. Of door het nog altoos niet geheel ontsluitend dussenaamd Sumerisch-Accadisch element, waarvan 't

eerste spoor op een monument van Sardanapulus gevonden werd, een overwegende invloed van Japheth's zijde binnendrong, is niet met zekerheid uit te maken, maar in elk geval leert de historie, dat de landen waar Sem's nakomelingen neerstrekten, wel reeds lang vóór Abrahams optreden tot ongemeens bloei, groote heerschappij en ver strekkende cultuur waren gekomen, doch dat anderzijds de geestelijke beteekenis van deze Semitische volken niet zeer hoog was aan te schrijven. De naam van Babylon behoeft slechts genoemd te worden, om het karakter van het geestelijk leven onder deze volken te doen uitkomen, en het is dan ook niet aan twijfel onderhevig, of van een getrouw zich voortplanten van den dienst van Jehova, is reeds kort na het zelfstandig optreden van deze volken onder hen geen sprake geweest. Babylon is geleidigd met de schrik van Israël te zijn, en bevond zich in zijn machtsbeteekenis op zulk een afstand van de heilige lijn, dat het ten leste de geitpeerde naam werd, om het felst en bitterst verzet tegen Gods volk uit te drukken, en ten slotte zelfs op de macht van het Romeinsche rijk, ter aanduiding van deze bitterheid, werd overgebracht. Van een algemeen vasthouden aan den dienst van Jehova als verbond Gods is dan ook al zeer spoedig geen sprake meer, en de algemeene indruk die achterblijft, is geen andere, dan dat slechts, hier en daar, en dan in 't meer afgelegen platteland, de herinnering aan den dienst des HEEREN nog was overgebleven.

Juist dit felt echter doet het karakter van de particuliere genade slechts te duidelijker op den voorgrond treden. De zegen van Sem zou ten eenenmale onherroepelijk te loor zijn gegaan, indien de Heere er niet toe over gegaan was, om uit al Sem's geslachten ten enkel man uit te roepen. En nadat deze één man uit het volk geheel is uitgeleefd, valt op dit volk in toenemende mate de geestelijke donkerheid, die de Noachitische zegenspreuk, wat heel de volksgroep aangaat, ten leste geheel te niet doet. Een man, één persoon wordt uit Sem uitgeroepen en afgezonderd, en wat nog opmerkelijker is, niet de vader van een groot gezin, maar één man alleen, die zelfs op reeds gevorderden leeftijd, nog geen enkel nakomeling bezat. Dit beginsel nu der afzondering is daarna in Abraham's nakomelingschap steeds doorgeslagen. Ismael wordt verworpen, en alleen in Israhel zal de lijn doorgaan. Bij Jacob en Esau grijpt gelijke afzondering plaats. Juda wordt onder Israël weer verkoren. Uit Juda's geslacht het geslacht van David. En ten slotte komt 't al op de één persoon van Maria, de moedermaagd, neer, in wie Immanuel verwekt wordt, buiten aller menschen toedoen, door den Heiligen Geest. Alleen zoo ge op die wijs de lijn van Noach's zegenspreuk tot op Bethlehem doortrekt, en hiertoe het geheel particulier karakter van deze lijn op den voorgrond plaatst, vindt ge het groote proces der particuliere genade, dat geregeld doorloopt en op een allesbeheerschende Voleinding heenvijst.

Dit particulier karakter van de geheel andersoortige en nieuwe, d.i. particuliere, genade, die nu opkomt, en vóór alles een geestelijk karakter draagt, komt ook nog op andere wijze uit. Tot op Noach was er geen sprake van geweest, dat de één menscheid zich in tal van volkeren zou verdeeld en zich over alle oorden der aarde zou verspreiden hebben. De nakomelingen van Seth leefden in zoo dichte nabijheid van de kinderen van Kana, dat er ten leste zelfs huwelijken in groot aantal tusschen beide geslachten ontstonden, en het al geheel één werd. Doch wat gebeurt nu na den vloek? In talrijkheid nemen de geslachten zoeter toe, dat ze zich steeds verder verspreiden moeten, om hun bestaan te vinden. Dit doet de vreesde opkomen, dat ze elkander verliezen en uit elkander geraken zullen. Vandaar toen het plan om Babel als concentratiepunt te kiezen, en door den torenbouw het uiteengaan van het geheele geslacht te voorkomen. Dit plan nu wordt door een gevoelzaam Gods opzettelijk verijdeld. Dit plan en die verijdeling is in de Schrift zelfs de hoofdgebeurtenis in de eeuwen, die na den vloek vóór Abrahams roeping inlagen. Bij deze gebeurtenis geschiedde een machtig wonder, het wonder van de breking der taaleenheid, die dusver had stand gehouden. Wie hier overheen leest, verlaat de lijn, waarlangs de H. Schrift ons het proces der historie loopen doet. Die intredende spraakverwarring erlangt zelfs zoo allesafdoende beteekenis, dat de Heere zich opmaakt, om opzettelijk de eenheid te breken, zoodat we dan ook vernemen: „Alzoo verstrooide hen de Heere over de gansche aarde“. Wat de oude Vitringa

zich voorstelde, dat hier niet anders in liggen zou, dan dat er ruize onder de leden opkwam; dat die stamruize ze uit-eendreef, en dat ze, zoodoende van elkan-der afgeraakt, allengs in onderscheiden dialecten vervielen, tot deze allengs aan elkaar geheel vreemd werden, is allerminst aanne-melijk. De Linguïstiek leert, dat het verschil in taal, gelijk het allengs indrong, volstrekt niet alleen een dialectverschil is, maar een principieel verschil. De ongelooftelijke verscheidenheid in talen is zeer zeker wel tot enkele hoofdgroepen te herleiden, maar in het opkomen moet dit zeer sterk sprekend taalverschil toch zijn oorsprong hebben ge-vonden in een even sterk sprekend onder-scheid van gewaarwording, innerlijk zelfbesef, wijze van voorstelling en van denken. Men doet dan ook hetgeen hier verhaald wordt niet tot zijn recht komen, indien men het wonder Gods wegcijfert, en niet aanneemt en erkent, dat een werking van Godswege, die het innerlijk bestaan van de toen levende personen gedifferentieerd heeft, hun gewaarwording, voorstelling en denkwijze uiteenwierp, tot uit deze innerlijke diffe-rentien vanzelf het verschil in gedachten-wisseling, d.i. in taal, opkwam. Hieruit volgt geenszins, dat zonder dat wonder tusschen mensch en mensch geen verschil van karakter en aanleg zou zijn opgekomen. In alle rijken der natuur ontplooidde de Heere onze God de weelde van zijn Scheppingsgeest in een eindeloze talrijkheid van de schakeeringen. We wesen er reeds op, hoe b.v. in het geslacht der orchideeën bloem naast bloem opkomt, zoo geheel uiteenlopend van ge-daante, dat alleen de botanici de saamhoor-igheid nog kan vaststellen. Het zou daarom allerminst aanneemelijk zijn, dat de mensch in de Schepping bestemd ware geweest om, als gold 't een fabriek die steeds eenssoortig maaksel aflevert, nooit anders dan altoos weer Adams en Evas voort te brengen. De verscheidenheid van wezen, karakter en aanleg, waaruit de heerlijke rijkdom van het persoonlijk zich ontwikkelde heeft, kan niet anders dan in 't oorspronkelijk Gods-plan hebben gelegen. Heel iets anders echter is het, of in een gezin, bij aanwezigheid van een talrijk kroost, verscheidenheid van type zich ontwikkelt, dan wel of ruize, gemis aan samenhang en bitterheid de kinderen van eenzelfde gezin geheel uiteenwerpt en ze tegen elkaar in doet woelen. Dit nu was tengevolge van den val een reeds ingetre-de toestand. De eenheid moede vóór den vloek uitwendig nog hebben stand gehou-den, reeds Kana's moord op Abel gepleegd, toont hoe ernstig de op lichte en samen-hang gebronde samenleving reeds schade had geleden. Toen men nu na den vloek toch een innerlijk verstoorte eenheid uitwendig door overheidsmaatregelen weer wilde hand-haven, zou er een misstand geboren zijn die tot een geheel valsche eenheid geleid had. Vandaar dat die uitwendige volkseenheid toen door God verbroken is, en dat daar-voor in de plaats trad een uiteengaan van de één menscheid langs de lijnen van haar orga-nische samenstelling. Ens zal ook in de taal wel de eenheid terugkeeren, maar niet dan in die eeuwige toekomst, waarin alle verlost, met nieuwe tongen, het Halleuja zullen uitgalmen; het wonder der toekomst, dat in het Pinksterwonder in Jerusalems tempel reeds werd voorgebeeld.

In hoeverre de ruine van Babel Nimrod, die velen voor een overblijfsel van Babels torenbouw houden, metterdaad tot zoo hoogen ouderdom opklomt, zij in 't midden gelaten, maar in elk geval staat vast, dat hier tweedielig strooming tegen elkaar inwoelt; enerzijds het streven en bedoelen om wat door de zonde uiteenwring, toch door mechanischen band van eenheid saam te houden, en daartegenover het streven Gods, om wat gestoord werd, uiteen te doen gaan, mits dan organisch, en het dan evenzoo langs organischen weg weer van de veelheid tot de eenheid terug te leiden. Van dit laatste nu is Abrahams roeping het uitgangspunt. Hier wordt alle valsche geworden band losgemaakt. Abraham moet gaan niet alleen uit zijn land, maar ook uit zijn maagschap, en ten slotte ook uit zijns vaders huis. Zelfs 't waarheen? wordt eerst geheim gehouden. De Heere zal hem leiden. Hij moet trekken naar het land, dat de Heere hem wijzen zal. En nu leidt de Heere hem uit geheel den Semitischen

samenhang uit. Kanaän was bewoond door afstammelingen van Cham, Reeds de naam van Chams zoon, Chanaan, wordt daarom in devotiespreuk van Noach op den voorgrond gesteld, en zoowel bij den zegen van Japheth als bij dien van Sem wordt niet gezegd, dat Cham, maar beide malen dat Chanaan hem ten knecht zal zijn. Het zoo scherp op den voorgrond stellen van den naam van Chanaan strekt dan ook ongetwijfeld om ten duidelijkste te doen uitkomen, dat Abraham door God geleid werd naar een land, dat buiten de Semitische groep lag, zoodat Abraham daar niet alleen geheel op zichzelf kwam, maar bovenal geheel geïsoleerd staan bleef; iets wat zich in het land Gosen ten opzichte van de Egyptenaars slechts repeteerde. Sterker tegenstelling was dan ook niet wel denkbaar. Van 's menschen zijde de uitgesproken toeloe, om niet over de aarde verstrooid te worden en het heil in de me-chanische eenheid van ons geslacht te zoeken; en van Gods zijde daartegenover de bedoeling, om de kinderen der menschen wel ter dege over de gansche aarde te verstrooien, en het heil juist omgekeerd uit den eening te doen opkomen, vanwaar het zich als particuliere genade organisch zou kunnen voortplanten. Het is zoo, Loth toog met Abraham, maar uit dit meetre-ken van Loth kwam niets dan ellende. En wel werd later meer dan één vrouw uit het Oosten gezocht bij families die nog ten deele aan den dienst van God vasthielden, maar ook dit mindere gestadig, werd door de ultwoning in Egypte al spoedig geheel verbroken, en het einde was, dat het ka-rakter der particuliere genade steeds in be-lister vorm optrad. Vraagt ge nu, wat het ingrijpend onderscheid tusschen de zegenen, die vóór den vloek en in het Noachitisch verbond verleend werd, en den heel anderen zegen, die in Noach's uit-spraak over zijn zonen, en straks daarop in Abrahams roeping aan de orde kwam, dan is het dit: De orde van de eerste zegening doelt op niet anders dan op bestanding van wat bestond, met name in het feit van het leven, tegenover den vernielenden invloed van zonde en vloek; de orde van de tweede zegening daarentegen bedoelde bestrijding van zonde en vloek, en dit wel in zoo alles herstellenden zin, dat er ten slotte een heil zou dagen, nog groter en heerlijker dan waarvoor de gegevens in de oorspronkelijke Schepping gegeven waren. De eerste zegening na den val en voor den vloek en in het Noachitisch verbond doelt op wat tot de natuur behoort: Vruuchtbaarheid in 't ge-slacht, temkracht tegen het wild gedier, bevestiging tegen de elementaire machten. Er was ook wel een Sabbatazegen, maar deze werd ingesteld vóór den val. Er is voorzeker magtige profetie in Gen. 3: 15, maar niet als profetie van heil aan den mensch, alleen als straf voor satan. In Noach's vloek-en zegenspreuk daarentegen, en in Abrahams roeping, gaat de zegen uit het rijk der Na-tuur in het rijk der Genade over, van de massa op den eening, en profeteert ze een toekomst, waarin en val en vloek en dood overwonnen zal zijn, en het leven in volle heerlijkheid zal schitteren. Hier alzoo zet eerst het groote genadeproces in, dat zijn voltooiing zal vinden in de Voleinding.

DR. A. K.

„Eenen, den Zoon des menschen gelijk zijnde“.

En in het midden van de zeven kandelaren eenen, den Zoon des menschen gelijk zijnde, bekleed met een lang kleed tot de voeten, en omgord aan de borsten met eenen gouden gordel. Openb. 1: 13.

Er ligt in de verandering die ook de mensch naar den vorm, bij het gelijk blijven van zijn wezen, ondergaan kan, een hoogst interessant mysterie.

Overkomt ons de dood, dan laat onze ziel haar lichaam los; dat lichaam vertoert en wordt tot stof; en na eenen, in den dag der Voleinding, zal Christus „dit ons vernederd lichaam veranderen, opdat het gelijkvormig worde aan het heerlijk lichaam van den Christus“. Dit zal niet vanzelf geschieden, het zal veel eer daad van Goddelijke Almacht zijn. Er staat toch bij, dat Christus dit wonder aan ons lichaam volbrengen zal door „die geheel eenige werking, waardoor Hij alle dingen aan zichzelf onderwerpen kan.“

Juist daarom boeit ons telkens weer zoo sterk, wat ons van Jezus eigen lichaam in de Schrift gemeld wordt. Hoewel hij rondeloos, en buiten alle contact met de zonde, ontvangen en geboren was, verkeerde toch zijn lichaam van de kribbe van Bethlehem af en tot aan zijn begrafenis toe, in een toestand van vernedring; en lot wel, in een toestand van nederheid in

tweeërlei, zeer onderscheiden opzicht. Voor-
eerst trekt het de aandacht, dat Jesus
niet een lichamelijke gedaante ontving, gelijk
die aan Adam en Eva bij hun schepping werd
toebedeeld, maar dat Jesus onze lichaams-
gestalte en onze menselijke natuur aannam in
dien vorm, die als gevolg van de zonde ons
eigen is geworden. Doch dit is niet al. Er is
nog een tweede opmerking. Gesteld toch al,
dat Jesus een natuur in paradijsstaat had aan-
genomen, gelijk Adam die ontving en vóór zijn
val in zonde bezat, dan nog zou dit niet de
vorm van menselijke natuur geweest zijn, gelijk
die bij Jesus paste. Het paradijslichaam was,
ook vóór den val, toch nog niet „het lichaam
der heerlijkheid“, en bij Jesus had, voor wat
hem aanging, van zelf nooit anders dan dit
„heerlijk lichaam“ (Filippi. 3: 21) gehoord.

Nu de Christus daarentegen, om oorspronkelijk,
te Bethlehem het lichaam der vernedering aannam,
en dit reeds in zichzelf vernederde lichaam nog-
maals vernederde in den kruisdood, nu lag in
zijn Opstanding uitgesproken, niet, dat hij
opstand gelijk hij stierf, maar dat, van 't
oogenblik zijner Opstanding af, een beginsel
van hogere heerlijkheidskracht in hem begon
te werken, die zijn vorm en verschijning
wijzigde, gelijk dit op den Tabor reeds profetisch
geschied was. Een wijziging die van dat oogenblik
af doorging, en ten slotte eerst in het „heerlijk
lichaam“ waarin hij thans verkeert, tot ruste
kwam.

Van den overgang, die hierbij plaats greep, kwam
het, dat niet ieder Jesus na zijn Opstanding
terstond herkende. Het is evenzoo hieraan toe
te schrijven, dat Saulus op den weg naar Damascus
wel een verblindend licht zag, maar dat hij niet
herkende, maar dat hij eerst na zijn oogenblik
den Zoon des menschen gelijk zijnde, maar zoo dat
toch de gestalte zelf wegschoot in verblindende
gloed en glans. Geheel de gestalte was wit als
wol en als sneeuw, door den hoogen graad van het
witte licht. Als een vuur ging zijn oogen
uit en zijn voeten gloeiden als een oven. Zelfs
de stem van Jesus had hogere kwaliteit ont-
vangen, en rucht als een stem vele wateren.

Daar nu de apostel betuigt, dat ook ons
lichaam gelijke gedaantewisseling zal ondergaan,
is het duidelijk, dat we aan de portretten die
we van onze dooden bezitten, niet te veel
hechten moeten. Wel kunnen we bij ons
denken aan onze vroeggestorvenen niet anders
aan hun wesen vasthouden dan door uit hun
beeld ons hun wesen voor de geest te brengen,
maar de Schrift wil dan toch, dat we ook hierbij
wel van die gelijkenis met het beeld dat ze ons
vertoonden, zullen uitgaan, maar steeds zullen
verstaan, dat die beeltenis hun nu niet meer eigen
is, omdat ze thans van hun lichaam gescheiden
zijn, en ook in de Opstanding hun de vroegere
gestalte niet meer in dien afgestorven vorm zal
worden teruggevoerd.

Wat blijft, of wilt ge, terugkeert, is niet de
vroegere vorm, maar het verborgen wesen, en
alleen onze geest is 't, die dit verborgen wesen
grijpen en herkennen kan.

Op die verandering en wijziging van den
vorm bij het gelijkblijven van het verborgen
wesen heeft de Heere onze God ons dan ook
in heel de organische schepping voorbereid.

Reeds in de plantwereld nemen we dit
telkens waar. 't Planten met stek of bol of
zaadkorrel. Dan begint de ontkieming. Die ont-
kieming vormt tak of stengel. Aan den stengel
komt knop en blad. Die knop ontkiuit. Er
bloeit straks een bloem. Die bloem verdwijnt. Zo
het eind is het rijpen van de vrucht. En zelfs hier
blijft 't niet bij. Als de komde komt, schijnt 't
al weg te sterven. Althans 't verdort in 't al
wij waarnemen. Maar dit duurt slechts tot de lente,
en dan komt 't leven weer terug. Nog wonder-
baarder zelfs is aan den mensch de kennis en
het vermogen verleend, om de plant door zijne
cultuur te veredelen, en met name op onze
bloementoonstellingen vinden we vaak pracht-
exemplaren, die ons de bloemen eerst in haar
volle heerlijkheid toonen.

Niet anders is het in de dierenwereld. Denk
slechts aan de rups en de kapeel, of stel maar
in uwe gedachten het pas uit het ei gekomen
kuikenpauw en daarnaast de volwassen pauw
die haar staart in al zijn weelde uitslaat.

En zoo nu is 't ook met het kind des
menschen.

Wat machtig verschil en onderscheid niet
tusschen het kindeke aan 's moeders borst, en
den man met titanenkracht die na 20 en meer
jaren uit dat onnoozle kindeke gewassen is.
Ge kunt haast niet gelooven, dat ze beiden
één en hetzelfde wesen zijn, en toch is die
man uit dat teere kindeke opgegroeid. Gelijc
verschil merkt ge bij terugkeer van gezondheid
en kracht in den eerst doodelijk kraan. Toen
ge hem uitgemagerd en machtelooz-dof op
zijn ziekbed saagt nederliggen, was 't of er geen
wesen meer in hem was, en nu, na de vol-
komen genezing, is die man die een kind des
doods scheen, weer een bloeiende gestalte die u
ontzag inboezemt. Bij het verouderen is het
evenzoo. Wie herkent in den ouden, afgestor-
ven grijsaard den man vol levenslust en levensmoed,
gelijk ge hem in de kracht van zijn leven be-
wonderd hebt? Zelfs kroon en verdriet kan de
gestalte van den eens sterken, kloeken mensch
derwijls doen slinken en inkrimpen, dat ge zijn
gestalte moeilijk in hem terugvindt.

Altemaal wijzigingen van den vorm, terwijl
toch het wesen één blijft.

En zoo nu ook gaat 't door aan de overzij
van het graf. Ook daar sal 't niet een onafzien-
bare schare van levende, maar toch elkander
steeds gelijk blijvende gestalten zijn, maar, om-
gekeerd, een gaauw van kracht tot kracht, van
heerlijkheid tot heerlijkheid. In vorm altoos
nieuw en hooger, onderwijl toch 't wesen één
blijft. En dit alles nu sal voor eeuwig beheerscht
zijn en blijven door die almogende werking, die
van Christus heerlijkheid uitgaat.

Dr. A. K.

Amsterdam, 4 April 1913.

Het is een verblijvend teken, dat ook
in de Hervormde Kerk al meer het besef
begint door te dringen, dat de zen-
dingsarbeid niet aan de particuliere genoot-
schappen mag worden overgelaten, maar
dat de Kerk van Christus hier in de
eerste plaats een roeping heeft te ver-
vullen.

De classis Rotterdam heeft van de be-
voegdheid, haar door een wijziging in het
Reglement geschenken, om buitengewone
vergaderingen te houden, gebruik gemaakt
om een aparte samenkomst aan de zending
te wijden. Ze had daarbij als raadsman
uitgenoodigd Dr. J. H. Gunning, die door
zijn betrekking tot het Nederlandsch en
Utrechtsch Zendingsgenootschap geacht werd

het best voorlichting te kunnen geven.
Volgens het verslag in de N. Rotterdammer
vatte hij aan het slot zijner rede zijne con-
clusies aldus saam:

De kerk heeft allereerst tot taak een dak te
bouwen over de verschillende zendingscorporaties.
De Classicale Zendingscorporatie moet zich op
de hoogte stellen van alles, wat er in haar
ressort voor de zending wordt gedaan. In de
tweede plaats moet zij trachten voor een of
meer (een drietal is voor Rotterdam zeker niet
te veel) zendingsposten het noodige geld bijeen
te brengen, zonder zich te binden aan een
bepaalde zendingvereeniging. De kerkelijke
zendingscorporatie behoudt zich de vrije be-
schikking over het door haar bijeengebrachte
geld voor.

Spr. wijst op een actie voor de zending, die
reeds sedert eenige jaren in de stad Rotterdam,
en in Vlaardingen, Schiedam en Maassluis aan
den gang is. Aanvankelijk was het doel, het
geld bijeen te brengen voor een post van het
Nederlandsch Zendingsgenootschap en een post
van de Utrechtsche Zendingvereeniging; onlangs
is besloten ook een post van de Nederlandsche
Zendingvereeniging in het werk op te nemen.
Deze actie is voorloopig reeds in kerkelijke
banen geleid, en wanneer de kerk de leiding
van dit werk in handen wil nemen, dan zal
men zich daarover verblijden.

Bij de discussies over dit referaat bleek
men algemeen de overtuiging te zijn toege-
daan, „dat de Hervormde Synode wel zou
doen, door de instelling van een centrale
zendingraad aan de ontwaakte kerkelijke
actie voor de zending de mogelijkheid te
openen, haar idealen te verwezenlijken“, en
dat de zendingscorporaties de Synode be-
hoorden aan te moedigen om hiertoe de
noodige stappen te doen.

Ten slotte werd besloten drie zending-
sposten van de drie in Rotterdam werkzame
zendingscorporaties (N. Z. G., N. Z. V.
en U. Z. V.) voor rekening der Classis te
nemen.

Indien met dit laatste bedoeld ware, dat
de Kerken der Classis Rotterdam drie
Zendingsposten zouden overnemen in dien
zin, dat de zendingen door deze Kerken
zouden worden uitgezonden en van de
Kerkeraden hun instructie zouden ontvangen,
dan zou metterdaad een flinke stap in de
goede richting zijn gedaan.

Voorzover we uit het verslag kunnen
afleiden, is dit echter niet de bedoeling.
Voor-rekening-nemen schijnt alleen te wil-
len zeggen, dat de Classis financieel voor
deze drie Zendingsposten zorgen zal, maar
dat de uitleiding en het bestuur aan de
betrokken Zendingsgenootschappen overge-
laten zal worden. Hier ligt, indien we het
besluit juist vertolkt hebben, de grondfout. In
plaats dat de Zendingsgenootschappen dienen
sullen om het geld bijeen te brengen, en de
Kerken het Zendingwerk, dat rechtens haar
alleen toekomt, ter hand zullen nemen, wordt
de verhouding juist omgekeerd; de Kerken
zullen het geld betalen en de Zendingge-
nootschappen zullen het heft in handen
houden. Dat op dien weg van een leiden
der Zending in kerkelijke banen geen sprake
kan wesen, behoeft wel niet betoogd.
Kerkelijk wordt de Zending eerst, wanneer
ze van de Kerk uitgaat, niet wanneer de
Kerk er het geld voor betaalt.

Ook de rede van den heer Gunning liet
op dat punt aan helderheid en duidelijkheid
veel te wenschen over. De letwat zonde-
lijke beidspraak, dat de Kerk allereerst
tot taak heeft een dak te bouwen over de
verschillende Zendingsgenootschappen, was
feitelijk een loochening van de principiele
roeping der Kerk om zelf zending te drijven.
Wie een dak bouwt boven lemands hoofd,
tracht hem te bewaren voor ongevallen,
en de Kerk heeft wel een andere
roeping van God ontvangen dan om den
Zendingarbeid aan particuliere genoot-
schappen over te laten. Men versta ons
wel. Dat, zoolang de Kerk geen Zending
dreef, particuliere genootschappen deze taak
hebben overgenomen, was goed en recht.
Maar zoodra in de Kerk de Zendingaar-
drift begint te verlevendigen en de Kerk
weer gevoelen gaat, dat Christus' bevel:
predikt het Evangelie aan alle creaturen
den Zendingplicht haar op de schoude-
ren legt, is het de averchtsche wereld,
wanneer een geestelijk adviseur haar
zeggen komt: gij hebt de Zendingsgenoot-
schappen met uw belangstelling en met
uw geld te steunen. De raad had moeten
wezen: neem het werk der Zending van ons
Zendingsgenootschappen uit handen; wij
hebben als noodhulp dienst gedaan, maar de
roeping behoort aan u, Kerk van Christus.
En juist dat element ontbrak in de rede
van Ds. Gunning.

De Kerkelijke tucht.

Prof. Bouwman heeft onze Kerken een
niet geringen dienst bewezen door zijn
lijvige studie — met de registers meer dan
300 bladzijden groot — over de Kerkelijke
tucht naar Gereformeerde Kerkrecht in het
licht te geven. De uitgever, J. H. Kok,
zorgde dat dit kloekke werk ook in kloek
formaat verscheen. En de duidelijke op-
schriften der paragrafen boven de bladzijden
benevens het uitvoerige teksten-, personen-
en zakenregister maken dit werk ook voor
het naslaan zeer geschikt.

Wat de Kerkelijke tucht, al behoort ze
niet tot het wesen der Kerk, toch voor
haar welzelen onontbeerlijk is, behoort in
Gereformeerde kringen wel niet te worden
aangetoond. Het is juist Calvijn geweest,
die met zijn diep besef van de heiligheld
der Kerk, het meest den nadruk heeft ge-
legd op de oefening der tucht, en heel de
eigenaardige organisatie, die hij voor de
Kerk in het leven riep, staat wel voor een
groot deel daarmede in verband. In alle
Gereformeerde Kerken, die haar oorsprong
nog niet geheel verloochend hebben, wordt
de kerkelijke tucht dan ook gehandhaafd,
en niet het minst daaraan danken deze
Kerken den streng zedelijken invloed die van

haar op heel het volksleven is uitgegaan.
Toch is de uitoefening van de kerkel-
ijke tucht in de praktijk niet zoo gemak-
kelijk als men zich dit wel eens voorstelt,
en wie van nabij met ons kerkelijk leven
bekend is, weet wel, hoe onze Kerkeraden
en meerdere vergaderingen hier telkens
voor zeer moeilijke en ingewikkelde vraag-
stukken staan. Wel zijn de grondlijnen voor
de oefening der kerkelijke tucht in onze
Kerkenorde aangegeven, en zijn deze lijnen
met groote zuiverheid en duidelijkheid ge-
trokken, maar de toepassing van deze be-
ginselen levert vaak niet geringe moeilij-
kheid op. Moelijkheden, die deels daaruit
voortkomen, dat men het doel van de tucht,
en de regelen die daarbij gehandhaafd
moeten worden, niet genoegzaam kent of
doordiet; deels daaruit, dat het leven zelf
zoo ingewikkeld en samengesteld is, dat
men telkens voor tuchtgevallen komt te
staan, waarbij de toepassing der regelen niet
zoo gemakkelijk is aan te geven. Daarbij
komt nog, dat onze Kerken in haar Kerken-
ordening het tuchtrecht sober hebben be-
handeld en zich meer beperkt hebben tot
de aanwijzing van de beginselen, dan dat
ze een uitvoerig wetboek van tucht-
recht hebben gegeven. Op zich zelf is
dit uitsluitend gezien, en we kunnen niet
dankbaar genoeg zijn, dat onze Kerken
niet gebonden zijn aan een reglementaire
bundel, waarbij allerlei minutieuze bepa-
lingen aanleiding kunnen geven tot eind-
loze formeel-strijdvragen en advocasseries,
gelijk ze in de Hervormde Kerk telkens
voorkomen. Maar het hogere en ideale
standpunt ook hier door onze Kerken
ingenomen, elucht dan ook van de ambts-
dragers een veel hogere geestelijke rijpheld
om te weten, hoe ze in bepaalde gevallen
de beginselen hebben toe te passen. Juist
daarom is inlichting en voorlichting op dit
punt voor onze Dienaren des Woords en
ouderlingen waarlijk geen overbodige weelde.
En wat we dusver over het kerkelijk
tuchtrecht bezaten, was alleen Voetius Politia
Ecclesiastica, in welks bezit slechts een
zeer enkele predikant zich verheugen kan,
wiens middelen hem de aanschaffing van dit
kostbare werk veroorloofden. Wel heeft
Koelman in zijn Ambten en Plichten der
Ouderlingen en Diakenen ook voor meer
ontwikkelde leeken een kostelijke hand-
leiding geboden, die in hoofdzaak aan
Voetius ontleend is, maar bij allen lof, die
aan dat werk toekomt, zal toch wel niemand
beweren, dat het zich gemakkelijk lezen
laat. Het reeds zoo stramme Latijn van
Voetius is in deze Hollandsche vertaling er
heusch niet smakelijker op geworden, en
bovenal de aporistische wijze, waarop de
wetenschap in die dagen zulke onderwerpen
behandelde, stemt niet meer overeen met
den geest van onzen tijd. Prof. Bouwman
heeft dus door deze studie over de Kerkel-
ijke tucht metterdaad voorzien — om een
bekende uitdrukking over te nemen — in
een bestaande en reeds lang gevoelde be-
hoefte.

Daarbij komt in de tweede plaats, dat
dit werk breed is opgevat, geheel in over-
eenstemming is met de Gereformeerde be-
ginselen, en wegens de klare en duidelijke
uitsluiting zich ook gemakkelijk lezen laat.
Het eerste deel handelt over oorsprong en
wesen van de Kerkelijke Tucht, waarbij naam
en begrip der tucht worden besproken, haar
voorbereiding in het Oude Testament wordt
getoond en haar karakter in het Nieuwe Te-
stament wordt geschetst. Het tweede deel geeft
daarna in korte trekken een overzicht van
de geschiedenis der kerkelijke tucht, van de
oude Kerk af tot onzen tijd toe. Doel van
dit historisch overzicht is niet alleen, om
de ontwikkeling van het tuchtrecht te doen
kennen, maar ook om de verschillende op-
vattingen van de tucht in de Roomsche
en Protestantische Kerken duidelijk te maken.
Terwijl eindelijk het derde deel, de kerkelijke
tucht in de uitoefening, de beginselen van
de kerkelijke tucht en de toepassing daarvan
kennen doet. Hier wordt achtereenvolgens ge-
handeld over het voorwerp, het doel, de oor-
saken en de bedienaren van de kerkelijke tucht,
vervolgens wordt de gang van de kerkelijke
tucht oefening getekend in de voorbereiding,
de excommunicatie en de wederopneming
der afgesnedenen, terwijl afzonderlijk nog
gesproken wordt over de censuur over
kerkledenaren en hun herstelling in het ambt.
Tenslotte worden hieraan nog toegevoegd
twee paragrafen over de onderlinge censuur
in de kerkelijke vergaderingen en de at-
tattaten.

Toont deze korte inhoudsopgave reeds
hoe omvangrijk de stof is, die hier behan-
deld is geworden, ook de uiterling mag in
menig opzicht voortreffelijk worden ge-
noemd, vooral wat het laatste deel betreft.
Het historisch gedeelte is letwat gedrongen,
en daardoor laat de duidelijkheid en volle-
digheid soms wel iets te wenschen over.
Wat over de tucht in de Middeleeuwen
gezegd wordt, is voor een dergelijk hand-
boek eenzijdig te veel en geeft toch aan
de andere zijde niet een duidelijk en klaar
afgerond beeld. Terwijl de historische ont-
wikkeling van de tucht in de Kerken der
Reformatie, met name bij Zwijngli en Calvijn,
breder en grondiger had kunnen behandeld
wezen. Al kan in een historisch overzicht
slechts wat hoofdzaak worden aangestipt,
toch is hier wel eens wat plaats gegend
aan allerlei bijzonderheden, die met de
tucht niets te maken hebben (ik noem slechts
als voorbeeld blz. 82) terwijl daarentegen
zeer belangrijke vragen stilzwijgend worden
voorbijgegaan.

Het laatste deel schijnt mij dan ook van
dit werk verreweg het best gelukt te zijn.
Niet, dat ik ook hier niet enkele bedenkin-
gen heb; zoo acht ik het wel letwat sterk
uitgedrukt, dat de Kerk rechtstreeks van
Godswege toezicht heeft te houden op
schoolvereenigingen enz. (blz. 169); zoo ook
ik wel evenmin kunnen vereenigen met de uit-
spraak (blz. 220), dat kerkelijke censuur
de bediening van den doop aan de kinderen

der gecensureerden moet opschorten, omdat
dit zeer stillig niet de praktijk onzer Gere-
formeerde Kerken is geweest. Maar al heb
ik hier en daar een kanteekening gemaakt,
aan de waardeering, die ik voor dit uitne-
mende werk gevoel, doet dit niet te kort.
Verschil op een enkel ondergeschikt punt
zal er altoos wel overblijven, en dit schaaft
ook niet, wanneer men in de beginselen
het maar eens is. En het is mij een oor-
zaak van harteijke blijdschap, dat ik niet
alleen met de fundamentele lijnen, hier
aangegeven, maar ook met den opbouw mij
van harte vereenigen kan.

Ouders of getuigen?

IX.

De uitspraak van de Amsterdamsche
Synode, dat de kinderen van ouders, die
wel lid der Kerk zijn, maar nog geen be-
lijdenis des geloofs hebben afgelegd, als
zaad der Kerk zijn te beschouwen en
daarom recht op den doop hebben, is dus
volkomen in overeenstemming met wat
onze Gereformeerde Kerken steeds geleerd
hebben en vindt steun in wat de Schrift
ons zegt aangaande het doorgaan van de
verbondsrelatie niet alleen tot het zaad,
maar ook tot het zaad van ons zaad. Hoe-
zeer we daarom ook wenschen te waken
tegen elke onthelling van het verbond,
toch mag overdreven strengheid niet oor-
zaak worden, dat we van de verbonds-
weldaden die kinderen uitsluiten, die nog
als zaad der Kerk te beschouwen zijn. En
dat dit geldt van de hier bedoelde kinde-
ren zal na ons breedvoerig betoog thans
wel door niemand betwijfeld worden. Of,
indien er desaangetoond nog twijfel mocht
bestaan, dan rust op degenen, die hierin
van de algemeene overtuiging onzer Ge-
reformeerde Kerken afwijken, de last, om
op degelijke gronden, aan de Heilige Schrift
ontleend, aan te toonen, dat de Gerefor-
meerde Kerken zich in dit opzicht vergist
hebben.

Zoolang dit niet is geschied, dienen onze
Kerken de uitspraak der Generale Synode
voor vast en bondig te houden en mag daarom
de doop aan deze kinderen niet geweigerd
worden. De uitvlucht: ik weiger den doop
aan deze kinderen niet, want ik verklaar
terstond bereid te wesen deze kinderen te
doopen, wanneer de ouders belijdenis heb-
ben afgelegd, en de ouders dragen dus zelf
de schuld, wanneer de doop aan hun kin-
deren niet bediend wordt, — gaat natuurlijk
niet op. De Synode heeft niet uitgesproken,
dat alleen kinderen, wier ouders belijdenis
hadden der gemeente waren, gedoopt moesten
worden, maar dat ook de kinderen van ouders,
die nog geen belijdenis des geloofs hadden
afgelegd, recht op den doop hadden. Dat recht
nu is niet een menselijke, zelfs niet een
kerkelijke, maar een Goddelijk recht. God
de Heere heeft deze kinderen in het verbond
der genade besloten, en daarom hebben ze recht
om de teekenen van het verbond te ont-
vangen. Aan die kinderen den doop te
onthouden, totdat de ouders zekere voor-
waarden vervuld hebben, zou daarom on-
geoorloofd wesen. Natuurlijk mag de Kerk
bij den doop voorwaarden stellen, en ze
doet dat ook. Wanneer bijv. genoegzame
waarborg voor de Christelijke opvoeding
ontbreekt, mag de doop niet bediend wor-
den. Maar deze voorwaarden raken recht-
streeks het te doopen kind, en staan met den
doop zelf in onlosmakelijk verband; de doop
kan zonder deze waarborgen niet geschoon
worden. Geheel anders daarentegen staat
het met den elsch, dat de ouders eerst
belijdenis des geloofs moeten afleggen,
want hoe rechtmatig deze elsch ook op
zichzelf is, en hoezeer de ouders zondig-
den, die aan diesen elsch niet voldoen,
deze elsch raakt hen zelf, hun eigen
kerkelijken en geestelijken staat, hun on-
gehoorzaamheid tegenover den elsch van het
Genadeverbond, maar het raakt niet de
rechten van hun kind. Daarom wordt deze
elch, hoe billijk hij, op zichzelf beschouwd,
is, onrecht, wanneer daaraan de doop van het
kind vastgekoppeld wordt. En dit onrecht
wordt dubbel stuitend, omdat het hier niet
geldt een tekort doen aan de rechten van
volwassenen, die protesteerden kunnen en op
andere wijze aan hun recht kunnen trachten
te komen, maar het recht van kleine kinderen,
die machteloos zijn om dit te doen. Reeds op
burgerrechtelijke terrein geldt het als een
dubbel ernstig misdrijf, wanneer men aan
de rechten van onmondige kinderen zich
vergrijpt, en hoeveel te meer heeft dan
op het heilige terrein de Kerk van Christus
niet te zorgen, dat zij, die de moeder der
geloovigen en ook de moeder van het zaad
der Kerk is, nooit aan het recht van de
haar toebestouwde kinderen te kort doet.

Ze zou daarmede een zeer ernstige schuld
niet alleen tegenover die onmondige kinde-
ren, maar ook tegenover God den Heere
op zich laden. Christus wees daarop, toen
hij zeide, dat de engelen deze kinderen
altoos zien het aangezicht des Vaders, die
in de hemelen is (Matth. 18: 10). Het is
juist daarom, dat onze Gereformeerde Ker-
ken in twijfelschietende gevallen liever
iets milder waren met de toebediening van
den doop, dan dat ze één kind, dat recht
op den doop had, den doop zouden ont-
houden.

Is het eerste vraagstuk hiermede afge-
handeld, dan komen we thans in de tweede
plaats tot de vraag, welke bijzondere
garanties de Kerk elschen mag, wanneer
de doop aan zulk een kind zal bediend
worden. Dat de Kerk door zulke garantien
te elschen, aan het recht op den doop van
zulk een kind niet te kort doet, spreekt wel
vanzelf. Bij elken doop elcht de Kerk
zekere garantien. Bij den doop der volwas-
senen moet de doopeling zelfs vooraf een
breede reeks van vragen beantwoorden en
verschillende beloften afleggen, wanneer hij
gedoopt wil worden. En evenzoo geschiedt
dit ook bij den doop der kinderen; alleen

worden deze vragen hier niet voorgelegd
aan het kind, maar aan de ouders of getuigen.
Van deze garantien mag de Kerk niet
aflaten, omdat daarvan het recht op den
doop afhangt en ze derhalve voor de be-
diening des doops een essentieel vereischte
zijn. Of de ouders van het kind belijdenis
des geloofs hebben afgelegd of niet, raakt
het recht van het kind op den doop niet,
maar maakt wel onderscheid ten opzichte van
de vraag, hoe de Kerk in dat geval genoeg-
zame waarborgen kan ontvangen, dat het
kind Christelijk zal worden opgevoed. Wat
men dan ook wel voorgesteld heeft, om
bij den doop van zulke kinderen de
moeilijkheid te ontgaan door de doop-
vragen weg te laten en het kind zoo maar
te doopen, zou feitelijk hierop neerkomen,
dat de Kerk dan zulk een kind doopte
zonder behoorlijke garantie voor de Christe-
lijke opvoeding ontvangen te hebben, wat
in strijd zou wesen met een der grondbegi-
nselen van ons Gereformeerde Kerkrecht. In de
Doopsformulieren van alle Gereformeerde
Kerken wordt van de ouders zulk een garan-
tiebelofte gevraagd. Voor de Gereformeerde
Kerk is die garantiebelofte zelfs de conditie
sine qua non voor de bediening van den
doop. En hoe zou de Gereformeerde Kerk
dan in de hier bedoelde gevallen van deze
elch kunnen afdoelen, zonder dat ze principieel
haar standpunt ten opzichte van den doop
prijs gaf.

Garantie voor de christelijke opvoeding
moet er bij den doop van elk kind ge-
geven worden, en er ligt dus niets vreemds
in, dat de Gereformeerde Kerk ook in
dit geval die garantie elcht. Eigenaardig
is alleen, dat deze garantie hier een
exceptioneel karakter draagt, omdat de
positie der ouders exceptioneel is. Gemeenlijk
toch treden de ouders, als de natuurlijke
opvoeders van het kind, bij den doop op,
leggen zij de belofte af en is deze belofte
voor de Kerk voldoende. Hierin onderscheidt
zich toch het Gereformeerde Kerkrecht van
elk ander, gelijk we later zullen zien, dat
het bij den doop het natuurlijke recht der
ouders erkent en handhaaft, en hen in de
eerste plaats als de verantwoordelijke per-
sonen voor de opvoeding van het kind
beschouwt. Hebben de ouders belijdenis
des geloofs afgelegd, zijn ze mondighe leden
der Kerk geworden, kan hun belofte daarom
als voldoende garantie worden aangenomen,
dan behoeft die belofte niet bevestigd of af-
gekeurd te worden door die van getuigen. Niet,
dat onze Kerken daarom het optreden van
getuigen naast de ouders hebben afgekeurd;
oudtijds was dit zelfs algemeen gebruik,
ook waar de ouders belijdenis des geloofs
waren, en in de oude doopboeken zien men
de namen deser getuigen zelfs telkens vermeld.
Maar geelicht werd het optreden deser
getuigen niet; het was een „middelmooie
zaak“, waarin men de ouders vrij liet.
Geheel anders daarentegen kwam de zaak
te staan, wanneer de kerkelijke staat der
ouders niet geheel in orde was. Voortent,
en dit kwam vroeger het meest voor, als
de ouders geen lid waren van de Gerefor-
meerde Kerk, maar hoewel ze nog Roomsch,
Mennoniet of Remonstrantsch waren, toch
wel sympathie voor de Gereformeerde Kerk
hadden en daarom hun kinderen in de
Gereformeerde Kerk wilden laten doopen.

Zulk een doop weigeren deden onze vaders
niet, maar ze elchten dan bijzonderde waar-
borgen, dat de opvoeding van het kind
in Gereformeerden zin geschieden zou. Een
tweede geval deed zich voor, wanneer de
ouders wel lid der Gereformeerde Kerk waren
en daar zelfs belijdenis des geloofs hadden
afgelegd, maar wegens slechten levenswandel
of onrechtzinnige belijdenis waren gecensu-
reerd. Zoolang deze censuur nog niet tot
excommunicatie geleid had, werden de
kinderen van zulke gecensureerden wel ge-
doopt, maar ook hier moesten de ouders
bijzondere garantien stellen voor de op-
voeding, omdat de kerk op de belofte deser
ouders alleen dan geen genoegen nam staat
kon maken. En evenzoo geschiedde in de
derde plaats, wanneer de ouders nog geen
belijdenis des geloofs hadden afgelegd; deze
onmondige leden der Kerk konden, evenmin
als de leden van andere Kerken of de
gecensureerden in eigen, Kerk de stipulatie
bij den doop aangaan, omdat hun
belofte geen voldoende waarborg aan de
Kerk aanbod. Vandaar dat de Gerefor-
meerde Kerken in dit drietal gevallen het
optreden van getuigen naast of in plaats van
de ouders noodzakelijk achtten, en dit plaats
als elsch voor de bediening van den doop
stelden. Zoo is van de vroegste tijden af is
de Gereformeerde Kerken de praktijk ge-
weest; zoo is besloten door alle Gerefor-
meerde Synodes in ons land en in andere
landen; zoo wordt het geleerd door de beste
kenners en uiteenzetters van ons Gerefor-
meerde Kerkrecht, als een Voetius. En de
Amsterdamsche Synode heeft door het op-
trede van getuigen in deze gevallen als
elch te stellen, dus niet anders gedaan
dan bevestigen en handhaven wat steeds
in onze Gereformeerde Kerken usantie en
regel is geweest.

Voordat we op de vraag, hoe dit zooge-
naamde getuigenstelsel ontstaan is, welke
waarde het heeft en in hoeverre dit stelsel
ook voor orze dagen nog aanbeveling
verdiend, nader ingaan, dient echter eerst
het hoofdbegrip uit den weg te worden
genomen, dat de ouders, die natuurlijke
opvoeders van het kind, door dit getuigen-
stelsel worden uitgeschakeld; een bedenk-
ing, die zich vooral in dezen practischen vorm
ult, dat de ouders bij den doop niet zouden
mogen optreden om het kind ten doop te
heffen, de doopvragen te beantwoorden,
kortom, dat ze bij den doop van hun kind
geheel passief zouden hebben te zijn.

Gelijk we vroeger reeds hebben opge-
merkt, is dit naar onze overtuiging zeker
niet de bedoeling van de Amsterdamsche
Synode geweest, maar thans moet op dit
principiele vraagstuk nog iets dieper wor-
den ingegaan. Dit is toch de spill, waarom
het vraagstuk I
men liever, het
opvatting, die
in zulk een ge-
te laten doopen.
hun plaats niet
nemen. Kan dit
dan is daarmede
genomen, die tot
deze kinderen a
Nu zij in de
dat ons Doops
leiding geeft t
zulke gevallen t
mochten. Stond
(of getuigen) zij
om te zeggen, d
de getuige antw
zou dan in pla
en de vader
echter staat: i
zigt, wordt blij
neer naast den v
het antwoord doe
Indien de vader
geven kan of b
is, zal de getuig
wanneer de vad
antwoorden verla
van ons Doops
gebaar worden
geval vindt plaat
de moeder bij v
vragen beantwo
formulier noemt
laten van de moe
te wijten, dat toe
werd, nogalgeen
dat de kinderen
en de moeder er
zijn, maar vindt
oorzaak, dat ou
leggen, dat de
gezin, de verant
de opvoeding van
om de stipulati
Dat de moeder
op de opvoeding
heeft wel niet be
door de Gereform
in het oudste doe
door a Lasco o
duidelijk: of
dat het uwe p
raken met uwe
deser kinderen,
doop aangeboden
opgroeien, onderv
kennis en vrees
veel betekenis o
der geacht word
doop de belofte d
man als het hoof
wording voor d
daarom zijn belof
men dit juiste be
wanneer men uit
den vader alleen
staat, wilde afle
moeder aanwezig
lofte haar niet ver
den. Terecht heeft
rulk een Principi
beaist, dat wa
wedg is, haar
toegekend op di
woorden. Alleen
oog te houden, d
antwoord, de belof
de moeder daarom
De belofte van d
grond, waarop d
hij als hoofd van
aan, en ook al a
is zijn belofte op
naam om den doo
wanneer zij mede
woordt, verklaart
belofte in te stemt

het vraagstuk I
men liever, het
opvatting, die
in zulk een ge-
te laten doopen.
hun plaats niet
nemen. Kan dit
dan is daarmede
genomen, die tot
deze kinderen a
Nu zij in de
dat ons Doops
leiding geeft t
zulke gevallen t
mochten. Stond
(of getuigen) zij
om te zeggen, d
de getuige antw
zou dan in pla
en de vader
echter staat: i
zigt, wordt blij
neer naast den v
het antwoord doe
Indien de vader
geven kan of b
is, zal de getuig
wanneer de vad
antwoorden verla
van ons Doops
gebaar worden
geval vindt plaat
de moeder bij v
vragen beantwo
formulier noemt
laten van de moe
te wijten, dat toe
werd, nogalgeen
dat de kinderen
en de moeder er
zijn, maar vindt
oorzaak, dat ou
leggen, dat de
gezin, de verant
de opvoeding van
om de stipulati
Dat de moeder
op de opvoeding
heeft wel niet be
door de Gereform
in het oudste doe
door a Lasco o
duidelijk: of
dat het uwe p
raken met uwe
deser kinderen,
doop aangeboden
opgroeien, onderv
kennis en vrees
veel betekenis o
der geacht word
doop de belofte d
man als het hoof
wording voor d
daarom zijn belof
men dit juiste be
wanneer men uit
den vader alleen
staat, wilde afle
moeder aanwezig
lofte haar niet ver
den. Terecht heeft
rulk een Principi
beaist, dat wa
wedg is, haar
toegekend op di
woorden. Alleen
oog te houden, d
antwoord, de belof
de moeder daarom
De belofte van d
grond, waarop d
hij als hoofd van
aan, en ook al a
is zijn belofte op
naam om den doo
wanneer zij mede
woordt, verklaart
belofte in te stemt